

ogsaa Bestyrelsen for den polytechniske Lærestiftelse givet et Forbedringsforslag, der ligeledes kun gaaer ud paa stielikkelig Indførelse af en fri Adgang til Dyprettelsen af deslige Handelsmøller eller Møller, hvorved der alene males Korn til Forhandling, og hvorpaa det er forbudt at modtage Korn til Formaling for Andre. Idet den nævnte Bestyrelse som Hindring for Møllevesenets fuldkomnere Udvikling her i Landet fornemmelig har fremhævet den ovenfor nærmere omhandlede Omstændighed, at Møllerne kun drives til Formaling for Andre, har den for Handelsmøllers Dyprettelse anført, at der til Forbedringer af Betydning ved den her i Landet stedfindende Meelproduction, saaledes navnlig at Udsørsel af Meel væsentligt kan søges, ikke gives noget andet Middel end at stræbe hen til, at Møllerne opgive den oftnævnte Formaling i Smaapartier for Betaling, og derimod at søge saa meget som muligt at fremme Handelen med Meel og Brød, idet det ikke formenes at være Tvivl underkastet, at det vil lønne sig for Landmanden at købe Meel eller Brød og sælge det Korn, han ellers bruger til Formaling, og at egen Fordeel da vil bringe Møllerne til at anbringe Rensmaskiner, Dværne til at skalle eller spidse Kornet før Formalingen, Røleapparater og hensigtsvarende Sigter, fordi de ene herved kunne erhverve det største Udbytte og den højeste Priis for deres Product. Men herfor har Bestyrelsen anseet det som en Hovedbetingelse, at Møllerne erholde Frihed til at indrette deres Værker af tilbørligt Omfang. Da imidlertid en saadan Plans Udførelse for Møllerne i Almindelighed maatte ansees som uiværksattelig, har meerdemelte Bestyrelse, som anført, indskrænket sig til at foreslaae almindelig Frihed for Dyprettelsen af egentlige Handelsmøller, idet den for at afvende Trykket af en saa pludselig Foranstaltning, i det Mindste for en Deel af de nuværende Møllere, har formeent, at Rettigheden til saadan Dyprettelse af Handelsmøller kunde bindes til de bestaaende Møller eller til saadanne, som ifølge Forordningen af 3die Juni 1825 kunne oprettes. Dersom det eneste Diemed med den paatænkte Reform i Lovgivningen angaaende Mølleneringen var at bevirke Dyprettelsen af Handelsmøller, vilde dette vel

kunne ventes i det Mindste tilbeels opnaaet ved ethvert af disse Forslag. Men uagtet dette vistnok er et af Hovedviemedene, er det dog, som af det forhen Udviklede fremgaaer, ingenlunde det eneste. Det maa derhos bemærkes, at Fabrikdirecturens Forslag, strax at tillade Alle og Enhver at opføre Handelsmøller, vilde virke ødelæggende for de nuværende Mølleieere, der dog, som i det Følgende nærmere skal blive udviklet, bør indrømmes nogen Tid til at forberede sig paa at møde den forandrede Ordning af hele dette Forhold. Men selv uden Hensyn hertil kan Forslaget ikke ansees for tilraadeligt alene af den Grund, at Loven saaledes selv vilde vise Veien til sin Elusion, efter som det vilde være umuligt at kontrollere, at deslige Møller ikke malede Korn, der af Andre var indsendt til Formaling, og saaledes Mølleieerne, i hvis Interesse denne Indskrænkning i den større Frihed skulde finde Sted, derved ikke blot ikke i Virkeligheden vilde vinde Noget, men meget mere paa den anden Side vilde gives til Priis for de stadige Ubehageligheder og Fortrædeligheder, som Bestidelsen af en Rettighed, hvis Overholdelse det hverken vilde staae i deres eller det Offensliges Magt at kontrollere, uafviselig medfører.

Disse Ulemper vilde vel undgaaes ved efter den polytechniske Lærestiftelses Forslag at indskrænke Rettigheden til Anlag af Handelsmøller til de nuværende Møller eller til dem, som ifølge Forordn. af 3die Juni 1825 kunne opstaae, men selv om Lovens øvrige Diemed tillode derved at blive staaende, vilde det være meget tvivlsomt, om dens oftere paapegede Diemed, at bevirke Dyprettelse af Handelsmøller, derved vilde opnaaes, i alt Fald vilde dette ikke skee i det fulde Omfang. Foruden at en saadan Ordning vilde medføre, at Handelsmøller ofte ikke vilde kunne blive anlagte der, hvor de locale Forhold ellers naturligt vilde have medført deres Dyprettelse, giver den Erfaring, som de hidtilværende Forhold have tilladt at vinde i denne Henseende, al Anledning til at antage, at hiint Diemed kun meget usuldkomment vilde naaes; thi, medens der ikke i Lovgivningen har ligget nogen væsentlig Hindring for Dannelsen af Kjøbstadmøllerne til Handelsmøller, er dette dog ikkun albeles undtagelsesvis